

Abstract: It has been established that educational potential is an important tool for its regional development, as it contributes to the formation of qualified human capital, reducing social inequality and strengthening economic security. It is substantiated that the presence of higher education institutions, investments in educational programs and the development of an innovative environment affect the competitiveness of the territory, its cultural attractiveness and the standard of living of the population.

Keywords: region, potential, education, human capital, social stability

Науковий керівник:

Галунець Н.І.,

старший викладач кафедри

публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 351.34

Роль малого та середнього бізнесу у регіональному розвитку.

Ірина Пелипенко,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *встановлено, що малий та середній бізнес відіграє ключову роль у регіональному розвитку, сприяючи економічному зростанню, створенню нових робочих місць та покращенню соціальної інфраструктури. Розглянуто, основні переваги МСБ у регіональному розвитку. Проте, для його сталого розвитку необхідна підтримка держави, включаючи податкові стимули та доступ до фінансування.*

Ключові слова: *регіон, потенціал, освіта, людський капітал, соціальна стабільність*

До початку повномасштабного вторгнення малий та середній бізнес був найбільш поширеною формою підприємництва в Україні. Приблизно 75% економічно активного населення було зайнято саме в цьому секторі, тоді як лише 25% працювали на великих підприємствах. Основними напрямками діяльності малого та середнього бізнесу була оптова й роздрібна торгівля, а також ремонт транспортних засобів. Значна кількість підприємств також функціонувала у сферах промисловості, логістики, будівництва та аграрного сектору. Водночас, малий бізнес виконував ключову роль у стимулюванні економічного зростання, сприяв структурним змінам у ринковій економіці, усуненню дисбалансів у різних галузях, розвитку конкуренції, впровадженню інновацій, створенню нових робочих місць та зниженню рівня безробіття.

Однією з головних переваг малого та середнього бізнесу (далі МСБ) є його гнучкість та здатність швидко адаптуватися до змін у ринковому середовищі. На відміну від великих корпорацій, МСБ оперативно реагує на потреби споживачів,

використовуючи нові можливості для розвитку [1]. Завдяки цьому регіони з розвиненим сектором малого бізнесу демонструють більшу економічну динаміку та стійкість до кризових явищ. Крім того, МСБ відіграє важливу роль у розвитку місцевої інфраструктури. Підприємці інвестують у місцеве виробництво, створюють нові послуги та продукти, що сприяє підвищенню рівня життя населення. Також бізнес є джерелом податкових надходжень до місцевих бюджетів, що дозволяє фінансувати соціальні програми, освіту, медицину та модернізацію міських просторів.

Важливим аспектом є соціальна роль МСБ, оскільки підприємства малого та середнього розміру сприяють зменшенню рівня безробіття та забезпечують зайнятість населення у різних сферах економіки. Саме МСБ часто сприяє соціальній інтеграції та підтримці місцевих громад [2]. Невеликі підприємства часто підтримують освітні, культурні та благодійні ініціативи, фінансують громадські проєкти, допомагають соціально незахищеним верствам населення. Багато підприємців беруть активну участь у житті місцевих громад, сприяючи їхньому розвитку та зміцненню соціальних зв'язків.

Малий та середній бізнес часто є джерелом нових ідей та технологій, завдяки своїй гнучкості та готовності до експериментів. Створюючи сприятливі умови для підприємництва, регіони можуть стимулювати інноваційну діяльність і сприяти економічному зростанню. Завдяки своїй гнучкості та швидкій адаптації до змін, малі підприємства здатні ефективно впроваджувати нові технологічні рішення у виробничі процеси та бізнес-діяльність [3].

Попри значний внесок у регіональний розвиток, МСБ стикається з численними викликами, такими як недостатній доступ до фінансування, бюрократичні бар'єри, конкуренція з великими компаніями та нестача кваліфікованих кадрів. Для підтримки та розвитку цього сектору необхідні ефективні державні програми, зокрема пільгове кредитування, податкові стимули та спрощення регуляторних процедур [4].

Таким чином, розвиток малого та середнього бізнесу є стратегічним фактором регіонального розвитку, що забезпечує економічну самодостатність територій, стимулює інноваційну діяльність та сприяє створенню сталого та конкурентоспроможного середовища.

Список використаних джерел:

1. Сушкова, О., & Осадчий, Є. (2021). Оцінка впливу малого та середнього бізнесу на економічний розвиток та фінансову спроможність територіальних громад різних рівнів в Україні. Проблеми і перспективи економіки та управління, (2(26), 141–153. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-2\(26\)-141-153](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-2(26)-141-153)
2. Дончак Л. Г., Ціхановська О. М. Розвиток малого та середнього бізнесу – запорука стабільності Вінниччини. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 17. С. 286–290.
3. Ливч Д. (2022). Нове обличчя українського підприємництва. URL:<https://www.epravda.com.ua/columns/2022/08/29/690937/>

4. Ситник Н.С., Козак С.І. Роль малого та середнього бізнесу на сучасному етапі розвитку економіки України. Причорноморські економічні студії. 2018. Випуск 26–1. С. 83–87. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/26_1_2018/18.pdf

Abstract: It has been established that small and medium-sized businesses play a key role in regional development, contributing to economic growth, job creation and improving social infrastructure. The main advantages of SMEs in regional development are considered. However, for its sustainable development, state support is necessary, including tax incentives and access to financing.

Keywords: region, potential, education, human capital, social stability

Науковий керівник:

Галунець Н.І.,

старший викладач кафедри

публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.43:004.7(477)

Інноваційні рішення для агробізнесу: цифровізація та автоматизація в умовах війни.

Вадим Островерх,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: у дослідженні розглянуто інноваційні рішення для агробізнесу, зокрема цифровізацію та автоматизацію, як ключові інструменти підвищення ефективності виробництва в умовах війни. Визначено основні перешкоди, такі як низька цифрова грамотність, обмежений доступ до інтернету та високі витрати. Наведено приклад агрохолдингу KERNEL, який через платформу Open Agribusiness надає фінансову підтримку партнерам-аграріям для оновлення виробничих потужностей, впроваджує сервіси точного землеробства.

Ключові слова: агробізнес, цифровізація, автоматизація, точне землеробство, продовольча безпека, IoT, дрони, KERNEL, Open Agribusiness, фінансова підтримка.

Сучасний агробізнес в Україні стикається з безпрецедентними викликами, зумовленими військовими діями. У цих умовах цифровізація та автоматизація стають ключовими інструментами для підтримки ефективності аграрного виробництва, збереження ресурсів та забезпечення продовольчої безпеки.

Україна входить у п'ятірку найбільших експортерів аграрної продукції в світі, є світовим лідером за експортом соняшникової олії та соняшникового шроту, займає другі місця за експортом ячменю та ріпака, а також третє місце за експортом жита та сорго. Загалом, аграрний сектор забезпечує до 40 % валютної виручки країни, що безпосередньо впливає на стабілізацію курсу національної валюти [2].